

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisati se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Ciero \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada, \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju n. pr. (Jan. 31-1927) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

NEZMOŽNI REAKCIJONARNI PODJETNIKI ZA HTEVAJO ODPRAVO OSEMURNEGA DELAVNIKA ZA DELAVKE.

Pri tej zahtevi jih podpira ženska stranka.

Tekstilni tovarnarji v Massachusettsu so pričeli z obširno propagando za odpravo zakona, ki določa kot maksimalni delavni čas v tednu osem in štirideset ur. V državi New York so vprav tekstilni tovarnarji v družbi drugih podjetnikov nastopili pred newyorško industrijsko komisijo proti predlogi, ki določa osem in štirideset ur dela za delavke v tednu, tako da je komisija za kompromisno predlogo, ki določa devet in štirideset ur in pol dela v tednu. V obeh državah pa podpira tovarnarje ženska stranka, ki šteje svojim članicam žene, ki ne znoje v tovarnah.

Proti tej reakcionarni zahtevi reakcionarnih podjetnikov in ženske stranke, je nastopilo organizirano delavstvo. Ob tej priliki je izjavilo, da tovarne, ki imajo dobre ravnatelje, obratujejo z dobičkom, ako ravno je postavno prepovedano delavkam delati več ko osem in štirideset ur v tednu. Izgubo imajo le tiste tovarne, ki nimajo sposobnih ravnateljev, da obratujejo tovarne z dobičkom.

Dobiček od tovarne ni odvisen od tega, koliko ur dovolijo zakoni delati delavkam, ampak od sposobnosti tovarniških ravnateljev.

Recimo, da je delavni čas določen na dvanajst ur dnevno. Ali bo tovarna zaradi tega imela naročila skozi vse leto, ker se bo v nji delalo dvanajst ur vsak dan? Najbrž ne, ker naročila za tovarno niso odvisna od delavnega časa, ampak od kakovosti in cene blaga. Tovarna, v kateri se bo delalo le osem ur na dan in je opremljena z najmodernejšimi stroji, bo izdelovala boljše in cenejše blago, kot tovarna, v kateri delajo delavke dnevno po dvanajst ur pri starokopitnih strojih, ki so vedno potrebni popravil, da se gibljejo. Argument, da imajo tovarne toliko več dobička, kolikor daljši je delavnik, je ničven. Ta argument dokazuje ravno nasprotno. Kolikor daljši je delavnik, toliko bolj so utrujene delavke in toliko manj pazijo, kako delajo stroji. Pri tkanju blaga nastane v blagu toliko več mrež, kolikor bolj se delavnik bliža h koncu. Po osmih urah so delavke že tako utrujene, da ne morejo slediti tkalskemu stroju z isto pažnjo, ki je potrebna, da se ne delajo mreže v tkanini.

Kapitalistični način blagovne produkcije in distribucije je vpregel v tovarniško delo omožene delavke. Delo teh delavk ni končano, ko tovarniška piščal zatuli delopust. V tovarni je delo za omožene delavke sicer končano, a doma čaka te delavke drugo delo.

Te delavke skuhamo večerjo, ko pridejo iz tovarne domov. Pokramljajo z otroci in pokrpajo obleko otrok. Nekateri celo operejo perilo, ker je mezda obeh zakon-skih tako majhna, da ne zadostuje za življenske potrebe, če ne, nikakor pa ni tako velika, da bi krila tudi stroške, ako bi se perilo pralo zunaj doma. Omožena delavka, ako dela osem ur v tovarni, dela v resnici vsak dan od dvanajst do petnajst ur. Kajti ona skuha jutraj, preden odide na delo v tovarno, zajuterk zase, za svojega moža in svoje otroke. Tako dela obdovljena delavka, če ima otroke, prav zanesljivo najmanj po štirinajst ur na dan, ker nima moža, da bi ji pomagal pri hišnem delu.

Nedelja je dan počitka! Za omoženo ali obdovljeno delavko ni nedelja dan počitka, ampak zanjo je dan največjega garanja in dela. Statistični izkazi pa govore, da je skoraj več ko polovica delavk omoženih in obdovljenih.

Pa tudi samske delavke nimajo na rožicah postljano. Dostikrat morajo skrbeti za stare in obnemogle stariše in pomagati morajo doma pri delu.

Kdor zagovarja načelo, da je za delavke premalo osem ur dela v tovarni, ta želi, da ostanejo delavke sužrje, priklenjene na delo, v tovarni in na domu, samo na delo, v katerih življenje naj nikdar ne posije svetel solnčni žarek.

SLIKE IZ NASELBIN

Poziv na delničarje slovenskega doma.

Farrell, Pa. — Delničarje Slovenskega delavskega doma v Farrellu, Pa., vabim, da se v polnem številu udeležijo seje 6. marca, ker je na dnevnem redu več važnega, zlasti pa volitve odsekov, in sicer bolniški odsek, da uredi vse potrebno za slučaj spirti ali bolezni. Treba je napraviti nekaj novih točk v smislu kot govori naš čarter. Podpirati hočemo naše brate v bolezni, zato pa moramo imeti poseben odsek. Potrebujemo tudi odsek, ki bo vse uredil za našo čitalnico in razna predavanja. Ta odsek je treba izvoliti, ker izvrševalni odbor ne more vsega ukreniti. Zaposleni smo vsak večer, tako da človek se potrebnega spanja ne dobi. Saj veste, da moramo poleg tega delati še v tovarni, da si prislužimo kosček kruha.

Umrl je naš delničar iz Aliquippa, Pa., sodrug Jakob Serce. Naša točka, v pravilih je, da v slučaju smrti plačamo nekaj za pogrebne stroške za vsakim, ki ima polnplačano delnico. Zato je odbor razpisal poseben sklad, po 50c na člana. Tako mora vsak delničar plačati 50c na tlače kar je samo toliko časa, dokler dom nima rezerve. Kakor hitro bo pa kaj na strani, bo dom plačeval iz svoje blagajne. Nesreča nikoli ne počiva, zato pa smo vsakokrat pripravljene pomagati. Ni sicer veliko, pa v slučaju nesreče je vsaka še tako mala pomoč dobra.

Dne 21. februarja se je ponesrečil v tukajšnji tovarni American Sheet and Tin Co. naš sodrug Joe Vingore. Zlomilo mu je nogo in se nahaja v bolnišnici Sharon Buhl Hospital. Prosim rojake, da ga obiščejo. Nadalje prosim vse naše delničarje, ki imajo polnplačane delnice, da potrdila, katera imajo na rokah, pošljejo direktno na tajnika ali pa jih izročijo našim zastopnikom, ki jih odpošljejo na glavni urad Slovenskega doma. Sedaj so izdelane delnice in vsakdo bo dobil novo zadolžnico. Torej vsakdo, ki ima staro potrdilo, naj ga pošlje nam, ali pa izroči sledečim zastopnikom: V Aliquippu: G. Smrekarju, v Youngstonu: O. A. Kiklu, v Girardu: Matija Leskovec, v Warrenu: A. Žugu in A. Gorencu. Ti so naši zastopniki, ki imajo pravico pobirati mesečna plačila za dom: Izročite jim potrdilo in poleg tega 50c za pogrebne stroške. V slučaju, da je kdo izgubil potrdilo, naj si preskrbi duplikat. Kakor hitro bodo vsi izročili svoja potrdila, bomo takoj izdajali nove zadolžnice.

Ko bo kaj boljše vreme bomo tudi obiskali naše rojake osebno ter jim sporočili naše stanje. Tisti, ki ste zadnjič plačali mesečno mara lanskega leta na svoje zadolžnice, plačajte svoj letni rok, ker drugače moramo isto zadolžnico prodati drugemu. Naš termin je jako lahek. Ako kdo ne more plačati redno vsaki mesec določene vsote, ga ustanova počaka eno leto, a čez leto dni je zadnji dan plačila. Ako prizadeti ne plača v teku enega leta, je obveščen, da mora plačati vsaj \$2, da je štet za dobrega člana. Vsi, ki pa ne plačajo v enem letu ničesar, naj pomnijo, da so njih zadolžnice lahko prodane naprej.

Potrudite se torej vsi, ki ste zastonj. Bodite prepričani, da je napredek našega doma gotova reč in da bo vsakdo dobil nazaj svoje.

Bratski pozdrav! — Frank Kramar.

Slovenski dom in druge vesti.

Ambridge, Pa. — Tako malo dopisov se čita iz naše naselbine, da slovenska javnost sploh ne ve, da se nahaja v zapadnem delu države Pennsylvanije malo mestce Ambridge. Da je mesto malo, kakor sem omenil, je temu vzrok mladost mesta, ki je komaj staro 25 let, pa ima 20.000 prebivalcev. Leta 1903 je bilo inkorporirano v boro a 500 prebivalci. Leta 1910 je šlo mesto 8.000 prebivalcev. Vzrok tako hitrega napredka je bil, da

je pričela graditi leta 1903 American Bridge Co. najmodernejšo tovarno za izdelovanje mostov in stavlinskih traverv. Naj takoj samo omenim, da je bil Hell Gate Bridge v Brooklynu narejen v Ambridge in tudi novi most, ki veže New Jersey in Pennsylvanijo v Philadelphia, Candemo, tako zvan Philadelphia Bridge narejen v Ambridge. Stal bo davkoplačevalce v obeh državah 33 milijonov dolarjev.

Sedaj imamo v Ambridge vsakovrstne tovarne, kot Riter Couley Mfg. Co., H. H. Robertson Co., Standard Seamless Tube Co., National Metal Molding, Central Tube Co., Ambridge Machine Tool & Die Co., Wycoff Drawn Steel Co., Tate & Jones Co. in American Bridge Co. Vse te tovarne zaposlujejo nad 8.000 delavcev s povprečno plačo \$250.000 na teden. Ta hiter napredek je zato, ker ima industrija v Ambridge na razpolago tri železnice na eni reko Ohio na drugi strani mesta, kar služi za hitro in cenejšo transportacijo surovega in dogotovljenega produkta. Kakor so statistiki do-prinesli upanje, bo mesto šlo do leta 1935 40 ali 45 tisoč prebivalcev. S tako hitrim napredkom se ne more pohvaliti, mišlim, nobeno drugo mesto. Mogoče Gary v Indiani, pa dvomim.

Well, kakor je napredovala industrija tako je napredovalo mesto. Z mestom je tudi napredovala slovenska naselbina. Leta 1905 so bile tu samo tri slovenske družine, ki so že ustanovile društvo "Naš dom" in ga priklopili k S. N. P. J. pod št. 33. Leta 1910 je bilo ustanovljeno društvo "Zavedni Slovenci" št. 41 S. N. P. J. in leta 1924 je bilo ustanovljeno društvo "Dobri pastir" K. S. K. J. Razvidno je, da precej dobro napredujemo na društvenem polju, pa še nismo zadovoljni s tem, za-želeli smo si dom, kateri naj bi služil v dobrobit in blagor slovenskemu narodu v Ambridge, kaj je narod, dom, mi tu ni treba trditvi nepotrebnega časa in prostora, ker ta beseda je bila že tolikokrat raztolmačena in razjasnjena v slovenskem časopisu, da meni ni treba tolmачiti in razlagati nje pomena. Želja za dom se je že gojila že mogoče 7 ali 8 let. Samo želeli tudi ne pomagati nič, treba je začeti torej 3. januarja 1927 je bil izvoljen odbor 12 moč, da deluje na tem polju. Dne 5. februarja je bil prvi skupni zabavni večer v Hrvatski hali v dobrobit S. N. D. Prireditve se je obinavstvo tako mnogostevilno udeležilo da je bil večer v korist udeležencem in večkrat popolni uspeh v blagajni.

Tem potom se zahvaljujem vsem, ki so žrtvovali in delovali za popolnejši uspeh in naznanjam slovenskemu narodu v Ambridge in okolici, da bode v aredo, dne 2. marca 1927 javen shod ob 8 uri zvečer. Vsi, ki se zanimate za in ki delujete v korist bodočega S. N. D., da se polnoštevilno udeležite shoda, ker bode na dnevnem redu za rešitev mnogo važnih stvari, ki potrebujejo javnega mnenja. Tako bomo vedeli vsi eno in isto in kaj delamo in kaj mišlimo ne samo eni, drugi pa samo ugibali po privatnih hišah. Torej vsi na shod dne 2. marca, 1927 ob 8 zvečer v German Ben. Hallu. — Charles F. Grosdeck, pred. pripravnega odbora.

Za Slovenski dom v Greater New Yorku.

Pred nekako enim letom se je združila večina slovenskih društev v Greater New Yorku (13 od 18) in ustanovila Slovenski dom, inc., z namenom, da si postavijo središče za svoje seje, zborovanja, zabave itd.

Nihče ne more zanikati, da je bil temelj postavljen na nepristranskem stališču, ker je v pravih glavna določba, da se Slovenski dom ne sme porabljati v verske in politične svrhe in da se to načelo ne sme premeniti, dokler ne glasuje proti temu načelu 85% delničarjev na 10 zaporednih letnih sejah. Glavno načelo Slovenskega doma je — sloga!

Toda ta sloga slovenskih društev v New Yorku je bila trn v očeh "Glasa Naroda", zato je tudi napel vse svoje sile, da se ta sloga prepreči.

"Glasu Naroda" sloga med našim narodom ni bila nikdar pri arcu, ker je vedno tega mnenja, da se v kalnem lažje lovi ribe. "Glas Naroda" smo poklicali na javno debato, toda boji se javne svetlobe in logičnega debatiranja in se iz tega razloga ni odzval našemu pozivu.

Od časa do časa, kadar miali, da je mogoče stvar najbolj zmešati, prinese kak članek, v katerem skuša dokazati, da Slovenci v Greater New Yorku niso spo-sobni, da bi si postavili svoj lastni dom.

Ta zbadanja omenjenega lista so prišla na dnevni red na zadnji seji delničarjev in se je o tem mnogo razpravljalo. Soglasno je bilo sklenjeno, da se javnosti poda objava in se ji razloži dejstva, da more javnost jasno videti, kaj je na stvari in o tem soditi.

Najbolji dokaz, da je akcija Slovenskega doma nepristranska in da njeni voditelji ne želijo škoditi nikomur, najmanj pa še nekaterim domišljavim "veličinam" okoli "Glasu Naroda" ali pa Frank Sakser State Bank, je ta, da je odbor Slovenskega doma vložil na Frank Sakser State banki \$5.000 po posebni obrestni meri 5%.

Drugo važno dejstvo je, da je odbor napel vse svoje sile, da navduši slovensko javnost v Greater New Yorku, da se kupi za Slovenski dom zemljišče, na katerem naj bi se postavil Slovenski dom. Zemljišče je bilo tudi kupljeno, in sicer tako ugodno, da je danes mnogo več vredno, kot pa, kadar je bilo kupljeno. Ravno nasproti zemljišča čez cesto se sedaj gradi veliko stanovanjsko poslopje in poleg zemljišča je bilo postavljeno krasno, veliko poslopje. To je dokaz, da je odbor jako previdno kupil zemljišče.

Navzlic mešanju "Glasa Naroda" in njegovih pristašev se Slovenci v Greater New Yorku niso vstrašili, temveč delajo naprej, da dosežejo, za kar so se zavzeli. Sicer se še nismo odločili, da bi pričeli zidati svoj dom, toda bomo takoj pričeli, kadar bomo imeli v blagajni dovolj denarja.

Razum zemljišča, za katero smo plačali \$5.350 in za katero je kontraktor, ki zida poleg, ponudil že \$6000, ima odbor na roki okoli \$6000. S tem denarjem odbor nikakor ne more misliti, da bi pričel z zidanjem doma, katerega stroški so preračunani na približno \$50.000.

Medtem pa društva tudi zahtevajo, da imajo prostor za svoje seje in prireditve čimprej. Zato je bilo tudi na zadnji letni seji delničarjev sklenjeno, da odbor kupi primerno poslopje, ki bo odgovarjalo potrebam posameznih društev.

Odbor mora dobro paziti, da sedaj zopet denar dobro investira, kakor pri nakupu zemljišča. Gledati mora tudi na to, da kupi poslopje, ki bo ugajalo vsem društvom, da bodo tudi v bodoče delovala tako složno, kot so delovala do sedaj.

Zdaj je najlepša prilika, da se kupi zidano poslopje z dvorano, ki je dovolj velika za seje in manjše zabave; poleg tega pa ima tudi poslopje, katero namerava odbor kupiti, štiri stanovanja. S tem ima Slovenski dom stalni dohodek in more tako napredovati.

Tega pa se "Gl. N." boji in hoče podreti to idejo, češ, da je naperjena proti njemu. Trdnjava na Cortlandt St. se mora strašansko majati, če njeni prebivalci tako glasno vpijejo, da se je cel svet zarotil proti njim.

Odbor Slovenskega doma naglašja, da je vedno za slogu slovenscev v New Yorku; da dela previdno, da se postavi akcija na trdno podlago in se enkrat zagotovi Slovenski dom v Greater New Yorku in s tem vstreže večini tukajšnjih društev, ki krvavo potrebujejo skupni svoj dom.

Naša ideja je nepristranska in kot taka mora zmagati v kljub vsem onim, ki v kalnem love.

ku bodo imeli svoj dom, ker ga potrebujejo!

Odbor za Slovenski dom:
Anthony Cvetkovich, tajnik.
Dr. M. J. Pleše, predsednik.

Delo, društvene razmere in bolniška podpora.

Glencoe, Ohio. — Tu delamo po štiri do pet dni na teden, ali zaslužek je slab, zakaj od mrtvega dela nič ne plačajo. Tudi pri tehtanju premoga dobro strižejo. Edenindvajset let sem že tu, ali takega izkoriščanja pri nas še ni bilo kakor je sedaj. Pa saj so rudarji sami krivi, ker volijo take voditelje kot je Lewis.

Pri društvu se prilično napredujemo, kakor je mala naselbina. Društvo šteje približno sto članov v odraslem in 35 v mladinskem oddelku. Pa ni treba misliti, da bo pri tem ostalo, kajti naše društvo mora rasti še naprej in sicer bolj kot je do zdaj.

Odkar je jednota ustanovljena, sem njen član, torej od leta 1904. Imam torej ravno tisto pravico razpravljati kot kateri drugi član, zlasti pa sedaj, ko gre radi bolniške podpore. Prosveto pazno čitam, kajti to je najboljši naš list v Ameriki, ki zasluži svoje priznanje še radi tega, ker nas je podučil in nam dal razumeti, da smo delavci tudi upravičeni do poštenega življenja. Zato gre v prvi vrsti zahvala uredniku, a tako tudi dopisovalcem.

Nekateri dopisovalci priporočajo, da bi jednota ne plačevala podpore za prvi teden notranje bolezni. To bi nikakor ne bilo bratsko, kajti član z enakimi pravicami in obveznostmi pa bi se malo na prstu iprašal in šel k zdravniku in že bi bil upravičen do vse podpore. V resnici tak član nima niti pet procentov toliko bolečin kot jih ima drugi član, ki trpi na notranjih boleznih.

Od 7. do 9. febr. sem prvič obiskal Chicago, kar je bilo sva-voljo moje bolezni. Prej kot sem zapustil mesto, sem še šel obiskat jednotin glavni stan. Bil sem prav lepo sprejet in topot sem tudi videl, kaj smo zgradili v 23 letih. Brat glavni predsednik mi je vse razkazal, da sem videl, kaj smo zgradili v 23 letih. Sam ne bi bil verjel, da je vse tako lepo in moderno urejeno. Naš trud torej ni bil zastonj. Glavnim odborom na gre zahvala za umno gospodarstvo.

Zdaj sem šel na jasnem, zakaj se nasprotniki tako zaletavajo v to organizacijo in v njene glavne odbornike. Da, da, dolarčki jim dišijo. No, pa naj jim diše, do njih tako ne bodo nikoli prišli. Glavnemu predsedniku se lepo zahvalim za njegov trud in tako tudi njegovi ženi za postrežbo.

Bratski pozdrav! — Frank Boštjančič, član društva št. 54.

Smrtna nesreča. Zahvala za sožalje.

Leadville, Colorado. — Smrtno se je ponesrečil moj ljubljani soprog Anton Buchar. Dne 26. januarja je ves dan bil zdrav in vesel zvečer ob sedmih pa je bil že mrtev. Padel je v rudniku v višini dvajsetih čevljev ali še več in oblezal mrtev. Dne 30. januarja smo ga položili v grob na pokopališču sv. Jožefa.

Pokojnik je bil rojen dne 15. oktobra leta 1888 v vasi Brezje št. 8 pri Goraspoljem, kjer še zapušča mater, dva brata in dve sestr, v Ameriki pa zapušča brata v Buttu Mont., a sestro, v Walsenu, Colo. Pokojnik je bil član društva št. 278, katerega odboru se lepo zahvalim. Bil je obče znan in priljubljen med rojaki, kakor tudi med prebivalci drugih narodov, kar se je pokazalo na pogrebu, pri katerem so ga spremlili skoraj vsi člani. Zahvaljujem se vsem za to naklonjenost in sobotom za venec, katerega so podarili, vsem, ki so me tolažili v dneh žalosti ali kako drugače ali na pomoč. Še enkrat hvala vsem bližnjim in daljnim sorodnikom, znancem in prijateljem ter vsem, ki so prišli od blizu in od daleč ter izkazali svojo naklonjenost ter iskreno sožalje.

Slovenci v Greater New Yorku.

Slovenci v Greater New Yorku.

ZARKOMET

Zaključek kontesta.

Danes je zaključen kontest za kratke prispevke, ki je trajal dva meseca. Vsi oni prispevki, ki imajo v poštnem pečatu datum 28. februarja, bodo še upoštevani, drugi a kasnejšim datumom pa ne več.

Na objavljenje še čaka kakih dvajset prispevkov, kar bo vzel dober teden dni, nato pa ponovno objavim tri prispevke, ki jih smatram za najboljše. Pošiljateljji teh dobe nagrado.

Današnji prispevki slede:

101. Najboljši vernik je oni, ki se ne briga ne za Boga ne za hudiča. — A. P.

102. Ne rešuj tujih zadev, dokler nisi rešil svojih. — Snider.

103. Ali smo slovenski delavci res tako nevedni, da bi morali polušati patre glede dobrega in slabega? — Joško iz Akrona, O.

Slike že dolgo ni bilo.

Čenjeni Zarkomet! Hvala Bogu, hudiču pa figo, sem vzklilnil, ko sem prečital zapisnik letne seje gl. odbora S. N. P. J. in videl, da je do solda vse v najlepšem redu. Nobene korupcije, nobenega komišana! Nasprotno pa je pri Černetovi jednoti nekaj zadušilo. No, pa pravijo, da je bila pomota po dolgih letih, kar je tudi verjetno. Ampak če bi kaj takega bilo pri S. N. P. J., to bi bilo kričanja na nasprotni strani! Prosimo A. S., da pri-nese najnovejšo Černetovo fotografijo, da vidimo, za koliko se mu je nos podaljšal. — O. M., Terre Haute, Ind.

Zagonetka in drugo.

Nobenem ni prav uganil, kdaj može najmanj klepetajo. Prava rešitev uganke je tale: Može takrat najmanj klepetajo, kadar poslušajo svoje klepetave ženi-ce.

Tu je še ena zagonetka, s katero pa ne bom mučil nikogar. Duhovni uče, da je Bog ustvaril človeka po svoji podobi. Bog je moč, torej je bil tudi prvi človek moč. Silal sem že marsikate-rega človeka, ki je rekel, da ženska ni človek. Po čigavi podobi je bila ženska ustvarjena? Moj odgovor: Ženska je bila ustvarjena po angelski podobi. Saj radi rečemo: Ta punca je lepa kot angelček. V prvih časih so se angelčki izpreminjali v hudiče. To se kaj rado zgodi še danes. — A. P., West Allis, Wis.

Ali je to kaj novega?

Nemški učenjak naznanja, da je iznašel proces izdelovanja alkohola iz gnojja. Tepec!

Nekoga čaka nagrada.

"Reverend" D. N. Downey je obesil duhovniški kolar na klin, pobral s punco v Chicago in se oženil. Who is next? Prvi slovenski "transporter duš", ki pojde za omenjenim, dobi od mene \$25. To ni dosti, ali bolje kot nič. Poglejte v Mehiko, kjer odhajajo z zelo lahkim punklji kakor smo mi hlapci v starem kraju ob novem letu. Kdor ima korajžo, naj se oglasi. — Vražji stric, Sharon, Pa.

Prizadeti se radi oglašajo.

Drapi Zarkomet! Nekateri pravijo, da Zarkomet ne bi smel vseh grehov raztresati v javnost. To pravijo oni, ki so sami prizadeti. Med temi je tudi naš Mesija, ki redno izrezuje Zarkometovo kolono in prilepi na velik kos papirja, potem jo pa kaže okoli. Morda še nagrado dobi! Jaz pa čestitam Zarkometu, ker tudi bolne zdravi. Nekoga je bolela roka, ko pa je dobil "trajment" v Zarkometu, je takoj lahko napisal 30 strani dolg dopis! To je že nekaj. — Collin-woodski Strigelj.

K. T. B.

Spomin na ljubljene ga soproga in očeta nam bo ostal vedno v spominu. Zaljubljeni: Mary Buchar, soproga, Jožef in John, Stefi in Josefina, pastorki, ter omožene Mary Bokal, Annie Pappe, Rozi Babich, Johana Kasun, Angela Kochevar. — Mary Buchar.

Vesti iz Jugoslavije

Smrtna kosa v Trbovljah. Umrli so: Jože Barbej, sin delavca, 6 tednov, Retje 53; Antonija Abram, delavka, 39 let, Belvako 8; Marija Vrbar, hči delavke, 2 mesec, Trbovlje 2; Jože Oljanc, sin rudarja, 2 mes., Loke 2; Stefan Zuperl, sin zasebnika, 4 leta, Knezdol 7; Ivana Kuzek, prevzitarica, 76 let, Knezdol 31; Ivanka Albani, 8 let, Loke 197; Franc Pahar, lekarnar, 65 let, Loke 27; Ladislav Osolin, sin rudarja, 5 let, Loke 71; Ana Povšar, hči železničarja, 6 mes., Loke 355; Stanislav Lapornik, sin rudarja, 12 dni, Sv. Marko 13.

Ljutomer hoče postati mesto. Ljutomerski občinski odbor je sklenil na svoji zadnji seji, da se proglasi trg Ljutomer za mesto. Občinski odbor je po tem utemeljeno prošnjo ministrstvu že predložil. V njej poudarja, da leži Ljutomer na križišču železniških prog proti Mariboru, Gornji Radgoni (avstrijska državna meja) in Murski Soboti (madžarska državna meja) ter da je največji kraj na Murskem polju blizu avstrijske in madžarske državne meje. V Ljutomeru je danes 27 trgovcev, 6 obrtnikov, 5 industrijskih podjetij, 2 hotela, 6 gostiln in kavarn ter 3 denarni zavodi. Po zadnjem ljudskem štetju ima 1381 prebivalcev, a danes jih ima že okoli 1500.

Grozen umor slovenskega vojak v Skoplju. Iz Skoplja je došla vest o groznem umoru v tamkajšnji garniziji. Kot žrtve padel mlad Slovenec, redovni pešpolka Ivan Peternel, rojen v Ljubljani. Umoril ga je dragoslavni Horvat, rodom Prekmurca iz D. Lendave. Strašni umor je se odigral tako: Narednik Horvat je prišel preveriti razkazanje v konjiško vojašnico ter začel trpinčiti vojake na ta način, da so se na gnojišču morali nesprijetno vlečati, pa spet naglo vstajati. Ko je to že precej dolgo trajalo, je redovni Peternel začel zaradi tega godrnjati proti naredniku, ki je nato zgrabil puško navzočega stražarja z nasajenim bajonetom ter nabodel Peternela s tako močjo, da je ostrina bajoneta prodrla skozi hrbet. Smrt je nastopila trenutno. Narednik Horvat je pobegnil proti albanski meji, kjer je bil zadržan. Smrt je tetovska žandarmerija že istega dne aretirala blizu albanske meje.

Gripa v Ptuj. Val gripe je prišel tudi v Ptuj. Tretjina ljudi je bolnih. To čuti vsaka rodina zlasti pa tudi bolniška blaginja. Smrtnih slučajev pa ni. Najbolj žalosten bo karneval, ker so plesali v postelji.

Smrt očeta pesnika Zupančiča. Dne 5. febr. je umrl v Ljubljani v 79. letu starosti Franjo Zupančič, oče slovenskega pesnika in dramaturga narodnega gledališča v Ljubljani, Otona Zupančiča.

Smrtna kosa. V splošni bolnici v Ljubljani je umrl Valentin Gogala, upravitelj jetnišnice. Umril je v visoki starosti in bil zasebnica Marija Krehan. Samostan pravoslavnih popov v Smarjetni gori? Kakor do sedaj, se poteguje konzorcij, katerih interesentov iz Srbije je nakup posestva Smarjetne gore nad Kranjem. Baje se razvijajo pogajanja zelo ugodno in pričakovati, da preide posestvo v druge roke. Vendar se menja v sedanjem konzorciju lastniku tega posestva prejšnjemu deljenu. Konzorcij srbskih predstavov namerava preurediti sedanje veliko gostilniško zgradbo v samostan, rjer naj bi naselili pravoslavni menihi iz Srbije. Smarjetna gora je ena najlepših in izletnih točk v Sloveniji, in ljubljanskega meščanstva.

Na radio pognal žensko v smrt. Dne 26. febr. — Katerina Džur, 52 let stara kuharica, se je tako zaljubila v nekega pevca, da je vsak večer poslušala na radio, da je večeraj izvršila samomor, ko so ji povedali, da ne bo nikdar videla.

IZ PRIMORJA

Smrtna kosa. V Vojski na Krasu je umrl Ivan Ferfolja, bivši župan. Na Kontovelu je izdihnil Stefan Stare.

Živino krađejo po Istri kar naprej. Brata Orljenica v Marčani sta šla pred nekaj dnevi zjutraj v hlev. Ko sta vstopila, sta videla, da sta ponoči izginila dva vola in eno tele v vrednosti 600 lir. Tatvina se je izvršila povsem neopaženo. Orožniki sedaj seveda iščejo tatove ali dobili jih najbrže ne bodo.

V Istri so podpisali liktorskega posojila okoli 8 milijonov in 200 tisoč. Naravnost neverjetna vsota, če se pomisli, v kakem ekonomskem stanju je Istra napram ostalim pokrajinam.

NE PUSTITE MALIH OTROK K OGNJU.

Triletni deček zadobil nevarne opekline.

Peru, Ind. — Žena Clarens Hiersa je zanetila na svojem dvorišču ogenj, da sežge na njem staro ropotijo. Nekaj časa je stala pri ognju in nato je odšla v hišo, ker je mislila, da je ogenj ugasnil. Na dvorišču je pustila svojega triletnega sinčka Roberta.

Komaj je bila v hiši, je pa silašala klicati svojega sinčka na pomoč. Šla je gledat, kaj je, pa je videla, da je sinčkova obleka v plamenu. V tem je pa že prihitel sosed George Nonat in je hitro otroka zavil v svojo suknjo, da je tako zadušil plamen. Deček je pa že zadobil zelo nevarne opekline.

Šestnajsti dijaški samomor. Centerville, Iowa. — Deena Reich, šestnajstletna učenka srednje šole, je v petek izpila karbolno kislino in umrla. Kaj je vzrok samomora, se ne ve.

Plavajoči kovčeg vodil k utopljencu.

Chicago. — Colnarji so našli truplo mladega Walter Dwonaka, 30 let starega, potem ko so opazili na površju jezera plavajoči kovčeg.

Za kratek čas

Na sodišču.

Sodnik: Ne laži, cigan! Glej, tu je dvajset priči, ki so te videli, da si ukradel konja.

Cigan: Ma zastoj govoriš, gospodine. Privedem ti sto ljudi, ki me niso videli.

Najbolje.

Prišel je človek k odvetniku in dejal:

"Rad bi bil, da mi napišete testament, ker ga sam ne znam zložiti."

"Ne brigajte se vi nič," vzklikne odvetnik, "kar meni vse prepuštam."

"Saj bi tudi moral," odgovori oni, "kajti navsezadnje bo tako vse prišlo vam v pest."

Samo za eno.

Oče se je hvalil, kako pаметen, je njegov sinček.

"Daj, Janček, povej gospodu, koliko je dve in dve."

Janček: Dve in dve je pet!"

Oče: "No, vidite, samo za eno se je zmotil."

Otrokovo zdravilo.

Mali Jurček si je pokvaril svoj želodeček in zdravnik mu je pripisal neko navadno, toda zelo neokusno zdravilo. Znaočja, da mali Jurček ne mara zdravil, ga je mati skušala pridobiti in mu rekla:

"Vidiš, Jurček! Tukaj imaš kvoder. Zdravilo stane le devet centov, vse drugo pa boš lahko obdržal zase."

Jurček je odšel po zdravilo in se vrnil čez pol ure.

"Kaj si naredil z denarjem?" ga vpraša mati.

"Za deset centov sem kupil bonbončkov, petnajst pa sem jih dal Johnu, da kupi zdravilo in da ga mesto mene popije. Nikel, ki mu bo preostal, bo pa on imel zato, ker bo napravil zame ono delo."

RAZNO

Liktorsko posojilo. "Liktorski" so bili visoki rimski dostojanstveniki, ki so nosili "fasces", svečnje palice, v katerih je bila zasajena sekira, znake moči in imperializma starega Rima. Mogočni gospod Mussolini si je izbral isto znamenje za svoje teroristične organizacije in pod tem znamenjem naj bi se vrnila razdrapanemu italijanskemu kapitalizmu stara rimska moč in slava. V tem znamenju rimskega imperijalizma hoče Mussolini konsolidirati italijansko kapitalistično državo, ki naj bi potem močna in nasilna raztegnila svoje kolonialno delovanje na Balkan in na mnoge druge azijske in afrikanse narode. V ta namen je Mussolini razpisal z ogromnim bobnanjem notranje posojilo, ki naj bi bilo spravilo v red — vsaj začasno — italijanske leteče dolgove in dalo fašistični razmah v bližnji bodočnosti. Zaradi tega je to posojilo svetovnopoliitične važnosti.

Mussolini je doživel s tem posojilom pravi politični krah ali kakor pravijo Italijani: popolen fiasko. Ne bo torej odveč, če si nekoliko pobližje ogledamo to fašistično gospodarstvo, ker potem bomo tudi lahko presodili, kam to gospodarstvo vodi.

Koncem junija lanskega leta so znašali notranji dolgovi fašistične Italije okroglo 91.3 milijard lir. Koncem decembra lanskega leta je znašal ta dolg 84.5 milijard. Zmanjšal se je bil torej v pol letu za okroglo 6.8 milijarde. Toda od tega dolga so znašali leteči dolgovi, t. j. taki dolgovi, ki slone na kratkoročnih bonih, ki se morajo sproti poravnati in ki ne neposredno obremenjujejo državni proračun, 20.4 milijarde. Teh kratkoročnih notranjih posojil se je Mussolini na ta način začasno rešil, da jih je "konsolidiral" na deset let, t. j., da je odgodil njihovo izplačilo za deset let. Toda to je le začasna razlastitev upnikov za ta ogromni znesek. Da bi upniki to fašistično nasilje lažje prenesli, jih je morala fašistična vlada nekoliko požgati pod brado: obljubiti jim nove premije za to, da bodo deset let gledali skozi prste. Te premije so obremenile državo za nove 3.2 milijarde lir. Vse liktorsko posojilo pa znaša slabe 3.2 milijarde, kar seveda zopet povečuje notranji državni dolg za ta znesek. Nasproti zmanjšanju notranjega državnega dolga od 31. decembra lanskega leta za 6.8 milijard, imamo sedaj novo obremenitev za 6.4 milijarde. Fašistična Italija je torej ostala tam, kjer je bila lanko leto: njeni notranji dolgovi znašajo slej ko prej 91 milijard lir, pri tem pa so podpisniki posojila, ki jih je čez tri milijone, revnejši za zneske, ki so jih podpisali.

Polom Mussolinijev obstoja v tem, da je to posojilo doseglo komaj toliko vsoto, kolikor ga stanejo premije za konvertiranje leteče dolgove in da pojde popolnoma v izgubo. Te tri milijarde ne bodo plodonosno naložene, ne bodo povečale narodnega bogastva, pač pa povečujejo državne dlgoe. In če hočemo oceniti gospodarstvo fašistov in njihovo politično bodočnost, potem lahko rečemo sledeče: Mussolini je sprejel in iznajdljiv človek, v svojem nakanah nepremakljiv, v svojem terorju skoro nedosegljiv, toda mi resno domivmo, da bo znašel ali našel tudi kakakega takega psa, ki bi hotel italijanske državne dolgove žreti. V tem pa tiči vse vprašanje italijanskega fašizma.

Italija stoji pred novim valom gospodarske krize. Kmečke množice so izčrpane, delavske prikljenjene in jih izčrpavajo, mali obrtnik v krizi in industrija, vsled pomanjkanja kapitalov in trgov v stagnaciji. Pred Mussolinijem in fašizmom zija nerešljivo gospodarsko vprašanje.

Toda med tem ko se nahaja Italija v takih težavah, rožlja Mussolini s sabljo in se pripravlja na vse mogoče vojaške pohode, na Kitajsko skupno z razpadajočim angleškim cesarstvom, v Jemen, na Balkan in bogsivedi še kam. Ali je mogoče,

da napravi Mussolini v tej miselni situaciji Italije kak tak "skok v temo"?

Da, mi mislimo, da je to ravno po tem finančnem neuspehu mogoče. S tem namerava Mussolini odvrti pozornost italijanskih delavskih in kmečkih množic od notranjega poloma. On jim bo zopet obetal nebesa v kolonijah. Na drugi strani pa bi s tem pomagal tudi italijanski industriji, ki bi se zopet pretvorila v vojno industrijo. Nevarnost, da nas Mussolini skupno z Anglijo zaplete v novo svetovno vojno, je torej neposredna.

Mussolini pa se utegne zmotiti v letnici. Mi ne pišemo več 1914, temveč 1927.

Izganjanja hudic v Berlinu. V severnem delu Berlina je nalezel neki mož, ki je imel domo hudo in prepirljivo ženo, na dva moža, ki sta se pogovarjala o izganjanju hudic iz ljudi. Prisluhnil je njunemu pogovoru in jima je pozneje pridružil ter ju prosil, naj pomagata izgnati hudica tudi iz njegove zakonske polovice.

Trojica se je o vsem dogovorila, da pa ne bo zastanka v plačilo, so šli vsi trije najprej pit. Popivali so do rane zore in ob devetih zjutraj so potrkali na stanovanje "obsedene" žene. Ta jim je odprla, jih vprašala, kaj žele in s čim jim more postreči. Večaka v izganjanju hudic pa se nista zmenila za vprašanje in sta ženo zgrabila ter jo z vso silo treščila ob tla.

Nato sta ji velela leči na mizo in sta jo prišla za roke in noge ter jo pričela natezati. Da bi pa hudič še sigurneje zapustil njeno telo, je bilo treba poseči še po gimnastičnih vajah. Ukazala sta ženski telovaditi ter ji velela četrte ure klečati. Vse to je ženska delala ob glasnem protestiranju, kajti bila je izpostavljena nečloveškemu trpičenju. Ko je dvojica menila, da je hudič že izšel iz ženske, se je pokazal na vratih njen mož. Toda hitro za njim je vstopila policija, ki je oba "izganjalca hudic" prišla in pozneje ugotovila, da sta oba pred kratkim zbežala iz blaznice.

A. P. Čehov:

ZNANELO

Lepa Vanda, ali kakor je stalo v njenem potnem listu, častna meščanka Nastazja Kanavkina, se je prišedla iz bolnice, mahoma našla v takem položaju, kakor še nikdar poprej. Bila je brez strehe in brez kopejke denarja. Kaj ji je bilo storiti?

Najprej je krenila v zastavljalnico in je zastavila prstan z draguljem, edino svojo dragoceno. Za prstan so ji dali rubelj, toda kaj pa dobiš za en rubelj? Za ta denar ne kupiš niti moderne, kratke jopice, niti visokega klobuka, niti žolčnikov bronaste barve, a brez teh stvari se je počutila kakor nago. Zdelo se ji je, da jo ne samo ljudje, ampak celo konji in psi postirani gledajo ter se rogaajo njenemu preprostemu oblačilu. Po glavi ji je rožljala samo obleka, toda vprašanje, kaj bo jedla in kje bo prenočevala, je ni vznemirjalo.

"Da bi našla vsaj na kakakega znanca..." si je mislila. Izposodila bi si denarja... Niti eden mi ne bi odrekal, zakaj..."

Toda srečala ni nobenega znanca. Seveda, v Resenani jih zvečer ni težko najti, ali nje ne spuste v Resenanco v tej navadni obleki in brez klobuka. Kaj naj stori? Po dolgem premišljevanju, ko je bila naveličana vsega, hoje, posedanja in uganjanja, se je Vanda odločila za poslenje sredstvo. Za to, da stopi h kakemu znanecu kar na dom in ga poprosi na posodo.

"Pa h komu naj grem?" je premišljevala. "K Milosu ne smem — je družinski oče... Oni rečeclasi stavec, ta bo zdaj v službi..."

Vanda se je domislila zobotehnik Finklja, kričnega Zida, ki ji je pred tremi meseci podaril zapestnico in kateremu je nekoč pri večerji v nemškem klubu zila na glavo cel vrček piva. To, da se je zdaj spomnila tega Finklja, jo je zelo veselilo.

"On mi prav gotovo da, samo če ga najdem doma..." je premišljevala spetoma. "Če mi pa le ne bi dal, mu kar vse svetiljke pobijem."

Ko je prišla do zobotehnikovega vrta, je imela svoj načrt že gotov in sicer, da zbeži glasno se smejejo po stopnicah na vrh, nato pa skoči kar v kabinet k zobotehniku in ga poprosi za 25 rubljev... Ali ko je hotela že pozvoniti, se ji je ta načrt kar nekako sam izmuznil iz glave. Vanda se je mahoma začela bati in vznemirjati, kar se ji ni do slej še nikoli pripetilo. Smela in predzrna je bila ona samo v piljanih družčinah, zdaj pa, v tej preprosti obleki in v vlogi čisto navadne prosjakinje, ki morda niti sprejeta ne bo, zdaj se je čutila plaho in ponižno. Postalo jo je sram in strah.

"Morebiti me je pa že pozabil..." je mislila in se ni mogla odločiti, ali bi pozvonila ali ne bi. "Pa kako naj grem k njemu v taki obleki? Kakor kaka beračica ali preprosta meščanka..." Neodločno se je pozvonila.

Za durmi so se začeli koraki; bil je vratar.

"Ali je doktor doma?" je vprašala.

V tem trenutku bi ji bilo ljubše, če bi bil vratar odgovoril "ne", toda ta jo je namesto odgovora spremlil v predsobe in ji je pomagal odložiti plašč. Stopnišče se ji zdelo razkošno in bogato, toda izmed vsega razkošja je najbolj zbujało njeno pozornost veliko zrcalo, v katerem je ugledala sebe, revo, brez visokega klobuka, brez moderne jopice in brez žolčnikov bronaste barve. In Vandi se je zdelo čudno, da se je v njej zbudil čut sramovanja baš sedaj, ko je bila napravljena v to siromašno obleko in podobna kakšni šivilji ali perici. V njej se ni bilo več niti drznosti niti smelosti in v duhu se že ni več imenovala Vanda, ampak, Nastjo Kanavkina, kakor nekdaj...

"Izvolite!" je dejala sobarica ter jo peljala v kabinet. "Doktor bo takoj..." Sedite."

Vanda se je zleknila v naslanjaj.

"Kar naravnost mu porečem, naj mi da na posodo," je premišljevala. "Bo čisto prav tako, saj je vendar znanec. Pričo. Samo da bi hišna že odšla. Vpriči. Hišne pa ne morem... Le čemu stojim tu?"

Čez kakih pet minut so se odprla vrata in vstopil je Finkelj, visok, temnopolt, okroglih lic in izbuljenih oči. Njegov obraz, oči, život, tolasta ledja — vse je bilo tako spitano zoperno in grobo. V Resenani ter v nemškem klubu je bil on oblačljivo zelo dobre volje. Potratil je z ženskami mnogo denarja ter potrpežljivo prenašal vse njihove šale. Na primer, ko mu je Vanda zila pivo na glavo, se je samo nasmehnili ter ji požugal s prstom. Zdaj pa je bil mrk in zaspan; gledal je zelo važno in hladno kakor kak predstojnik in žulil nekaj po ustih.

"Česa želite?" je vprašal, ne da bi pogledal Vando.

Vanda se je ozrla na sobaričin resni obraz, potem na rejeno postavu Finkljevo, ki je menda ni bil poznal, in je vsa zardela...

"Česa želite?" je spet vprašal zobotehnik, a to pot je nekoliko nejevoljno.

"Za zobje me bolijo..." je zašepetala Vanda.

"Aha... Kateri zobje? Kje?"

Vanda se je spomnila, da ima votel zob.

"Spodaj na desni..." je dejala.

"Hm... Odprite usta."

Finkelj je namršil obrvi, pri držal sapo in jel pregledovati bolni zob.

"Bol?" je vprašal, drezaje v zob z nekim železom.

"Bol..." se je zlagala Vanda. "Ali naj ga spomnim?" je pomislila, "potem me gotovo spozna... Pa... hišna! Čemu neki sloni tu?"

Finkelj je mahoma zapihal kakor lokomotiva, njej naravnost v usta, in dejal:

"Jaz ne svetovati vam, ga plombariti pustiti... S tem zobom ne bo nič..."

Ko je še nekajkrat pobezal v zob in pomazal Vandine ustnice in dlesni s svojimi od cigaret

orumenelimi prsti, je spet pri držal sapo in ji je segel v usta z nečim hladnim... Vanda je mahoma začutila strašno bolečino, zakričala in zagrabila Finklja za roko.

"Nič hudega, nič hudega..." je zamomljal. "Nič se bati. Tudi s tem zobom ne bo nič. — Pa le hlabro se držite..."

In od cigaret ozgani ter okrvavljeni prsti so prinesli pred njene oči izdrt zob in hišna je pristopila in ji je podržala čašo k ustom.

"Doma izprati usta s hladno vodo..." je rekel Finkelj, "da kri se vstavi."

Stal je pred njo v pozi človeka, ki čaka, da se končno vendar že spravi odtod in ga pusti v miru.

"Zbogom..." je dejala, ko je odhajala.

"Hm!"... Kdo mi bo pa to delo plačal?" je vprašal Finkelj smešljaje se.

"Ah, da..." se je spomnila Vanda; zardela je in mu dala rubelj, ki ga je bila dobila za bratca z draguljem.

Ko je stopila na ulico, jo je bilo še bolj sram ko prej; zdaj se že ni več sramovala svojega siromaštva. Niti tega zdaj ni opazila, da nima visokega klobuka in moderne jopice. Šla je po ulici, pljuvala kri in vsak rdečkasti pljunek ji je pričal o njenem nesposobnem in težkem življenju ter o žalitvah, ki jih je že prebila in ki jih bo še prebila jutri, ves teden, vse leto — vse svoje življenje, prav do smrti...

"O kako je to strašno!" je šepetala. — "Kako grozno je to, moj Bog!"

Toda drugi dan je bila že v Resenani in je pisala. Imela je nov, velikianski, zelo lep klobuk, novo moderno jopico ter žolčnike bronaste barve. Z večerjo jo je pa pogostil mlad trgovec, ki je bil prišel iz Kazana.

ISKALCI DEMANTOV STRADAJO.

Okoli trideset tisoč se jih je zbralo v distriktu Lichtenberg.

Capetown, Afrika. — V distriktu Lichtenberg se je zbralo okoli trideset tisoč iskalcev demantov. Pošle so živčne zaloge in med iskalec se je naselila lakota.

Število iskalcev demantov je veliko, a število onih, ki imajo uspeh je pa zelo majhno. Vrednot demantov, ki jih odkrijejo na leto, cenijo na \$24,000,000.

VEZNAM PRIREDN SLOVENSKEGA ORGANIZACIJ V CHICAGO.

Pustna veselica v torek 1. marca. Društvo "Pijonir" št. 559 S. N. P. J.

Zveza slov. org. — Veselica v soboto 12. marca v Narodni dvorani.

Klub št. 1, J. S. Z. — Dramska predstava v nedeljo 27. marca, v dvorani C. S. P. S.

Pevsko društvo "Lira", koncert dne 24. aprila v dvorani S. N. P. J. na Lawndale in 27. cesti.

Klub št. 1, J. S. Z. — Dramska predstava in prvomajska slavnost, v nedeljo 1. maja, v dvorani S. N. P. J.

Pevsko društvo "Slovan", koncert dne 29. maja v Hrvatskem domu, So. Chicago.

Piknik društva št. 1 S. N. P. Z., dne 19. junija pri Vidmarju v Willow Springsu.

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

- AMERIŠKI SLOVENC** — izvrstna krasna knjiga, obsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane \$3.00
- Slovensko-Angliška Slovnica** — zelo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo \$2.00
- Zakon Biogenizije** — tolmači naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro \$1.50
- Pater Malaventura** — V Kabaretu — zanimiva povest iz življenja ameriških frančiškanov, in doživljaji rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami \$1.50
- Zajedarti** — resnična povest in prava ilustracija doslej skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki \$1.75
- Jimmie Higgins** — krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenli pa Ivan Molek \$1.00
- Zapisnik 8. redne konvencije S. N. P. J.**, 252 strani mehko vezana, stane samo \$0.50
- "Hrbenica"** — drama v treh dejanjih s prologom in epilogom — mehko vezana, stane samo \$0.25
- "Informator"** — knjižica z vsemi potrebnimi podatki o S. N. P. J. — zelo priporočljiva za člane — stane samo \$0.20

Pišite ponje na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

RUDOLF J. JINDRA

PLUMBAR

Upostavlja parne in druge naprave za gretje in vasa druga plumbarska dela. Prevzame delo tudi na mesečno izplačilo od enega do dveh let.

Vse delo jamčeno. Izvaja plumbarsko delo v poslojpu S. N. P. J., 2704 So. Avers Av., Chicago, Ill. Telefon: Lawndale 9435 ali pa Lawndale 8311

Prvo letošnje Skupno potovanje v stari kraj

priredimo na francoskem parniku "PARIS," ko odpluje iz New Yorka

NA 23. APRILA 1927

"Paris" je zlasti za tretji razred priznana najboljši parnik. Kakor na dosedanjih skupnih potovanjih se bodo tudi to pot udeležili našim potnikom razne posebne ugodnosti in naš zastopnik bo potnike spremljal prav do Ljubljane.

Potniki naj se čim prej prijavijo, zlasti ne-dravljani, da jim bomo mogli prekrbiti še pred odhodom povratno dovoljenje (Permit), na podlagi katerega se bodo lahko nemoteno vrnili nazaj v Ameriko.

Drugo skupno potovanje se vrši istotako na parniku "Paris" in sicer 4. junija.

Razume se, da Vas lahko in radi odpravimo s vsakim drugim parnikom.

Ravno tako se vsolej obrnite na nas: 1) kadar ste namenjeni poslati denar v stari kraj;

2) če želite dobiti denar iz starega kraja;

3) ako ste

BISERI IZ SVETOVNE LITERATURE

Karl Marx:
Zgodovinska tendenca kapitalističnega gromadenja

(32. poglavje iz prve knjige "Kapitala".)

Kam vodi primitivno gromadenje kapitala? Poleg tega da pomeni spremenjenje sužnjev v tlačane in nato v mezdne delavce, torej spremembo v formi, pomeni tudi razlaščanje neposrednih producentov, to je ločnje privatne lastnine od dela, pravega lastnika.

Privatno lastništvo, ki je antiteza socialnemu, kolektivnemu lastništvu, obstoja samo tam, kjer sredstva dela in zunanje razmere dela pripadajo privatnim individui. Toda po mnenju privatnih individui ima privatno lastništvo druge lastnosti. Nečete sence, ki se pojavijo na prvi pogled, so stornje, ki leže med dvema ekstremoma. Privatna lastnina delavca v njegovih sredstvih produkcije je osnova za malo industrijo, pa naj bo poljedelska, izdelovalska ali oboja; mala industrija je torej potrebna v razvoju social-

ne produkcije in svobodne individualnosti delavca samega.

Ta način male produkcije obstoja kajpada tudi v suženstvu, tlačanstvu in v drugih stopnjah odvisnosti, toda vzcvetela in prihaja do popolne energije ter svoje klasične forme samo tedaj, ko je delavec privatni lastnik svojih sredstev za daljno produkcijo, kmet lastnik zemlje, katero obdeluje, umetnik lastnik orodja, ki ga rabi za svoje produkcije. Ta način produkcije zahteva, da se zemlja parcelira in da se druga sredstva produkcije razdele. Ker ta način produkcije izključuje koncentracijo sredstev za produkcijo, izključuje tudi kooperacijo, razdelitev dela pri procesu produkcije, izključuje kontrolo čez produkt od strani družbe in omogoča svoboden razmah ali več ali manj primitivna. Da bi ovekovečili tako družbo, bi bilo, kakor je upravičeno rekel Pecquer, "dekretirati splošno povračnost". Pri gotovih stopnjah razvoja ta sistem sam doprinese materialne zahteve po spremembi.

Od tega trenutka se porajajo nove sile in nove strasti v človeški družbi, ali stara socialna

organizacija jih drži v sponah in jih tlači k tlom. To pa je treba uničiti in tudi je uničena. Uničenje stare družbe, namreč preobnavljanje poenotnje in razkopanih sredstev produkcije v socialno in koncentrirano sredstvo, od malenkostnega lastništva mnogih v veliko lastništvo peščice, razlaščanje velikih mas ljudstva — to strašno in mučno razlaščanje mase ljudstva pa je predigra v zgodovini kapitala. V nji je vsteta serija nasilij, od katerih smo mi preživeli šele tiste, kateri predstavljajo primitivni način gromadenja kapitala. Razlaščanje neposrednih producentov je bilo doseženo z brezsrčnim vandalizmom, s strastmi najbolj infamne, nizkote in krute vrste. Priljučena privatna lastnina, ki si jo je pridobil neodvisni delajoči individui, je nadomeščena s kapitalističnim privatnim lastništvom, katero sloni na izkoriščanju takozvane svobodnega dela drugih, to je meznega dela.

Kakorhitro je ta proces zadostno nadomestil staro družbo in kakorhitro so bili svobodni delavci spremenjeni v proletarij, ter so bila njih delovna sredstva spremenjena v kapital, kakorhitro kapitalistični način produkcije stoji na lastnih nogah, takoj imamo tu nadaljno socializacijo dela in nadaljno spreminjanje zemlje in drugih

sredstev produkcije v občna produktivna sredstva, kakor tudi nadaljno razlaščanje privatnih lastnikov.

Ta, ki ima biti zdaj razlaščeni, ni več delavec, ki dela zase, temveč kapitalist, ki izkorišča delavce. To razlaščanje bo doseženo z zakonom kapitalistične produkcije same, s centralizacijo kapitala. Eden kapitalist vedno pobije več drugih. Roko v roki s centralizacijo stopa razlaščanje mnogih kapitalistov, katerih lastnina prihaja v pest peščice kapitalistov. Razteza se v vedno širšem obsegu ko-ope-rativne forme delovnega procesa, pri čemur najboljše služita, vedno, upno kultiviranje zemlje, izpolnjevanje orodja, ekonomija s sredstvi produkcije, socializirano delo, zapletanje vseh ljudstev pri svetovnem trgu, s čemur postaja kapitalistični režim mednarodnega značaja.

Skupno z vedno manjšajočim številom magnatov kapitala, ki so se polastili in monopolizirali vse, kar jim služi v tem procesu, raste masa ubožstva, tlačnih, sužnjev, ponižanja in izkoriščanja. Toda s slednjimi raste tudi revolucija med delavskim razredom, ki vedno raste v številu, se disciplinira, združuje in organizira v ravno takem procesu kakor se organizira kapitalistična produkcija.

Kapitalistični monopol postaja kakor spona na način produkcije, katera je vzcvetela pod njim. Centralizacija sredstev produkcije in socializacija dela končno dosežeta točko nezdružljiva v svoji kapitalistični koži. Ta koža se razpoči. Privatno kapitalistično lastništvo, pokla in razlaščevalci so razlaščeni.

Kapitalistični način prilajanja, ki je posledica kapitalističnega načina produkcije, rodi kapitalistično privatno lastništvo. To je prvo zanikanje individualnega privatnega lastništva. Toda kapitalistična produkcija nudi radi neizprosni naravnega zakona tudi svoje lastno zanikanje. To je zanikanje zanikanja, ki ne pomaga iznova ustanoviti privatnega lastništva za producenta, temveč mu da individualno lastništvo, slonečo na pridobitvah kapitalistične dobe; to je kooperacija in obče lastovanje zemlje in sredstev produkcije.

Transformiranje raztresenega privatnega lastništva, ki je rezultat individualnega dela, v kapitalistično privatno lastništvo, je kajpada proces, ki je nemerno bolj nasilen in težji kakor je transformiranje kapitalističnega privatnega lastništva, katero takorekoč že sloni na socializirani produkciji, v socialno lastništvo. V prejšnjem slučaju imamo razlaščanje ljudskih mas po peščici nasilnikov, dočim imamo v drugem slučaju razlaščanje peščice nasilnikov od mase ljudstva.

Jernač:

SNUBEC

V naši hiši stanujejo Otavovi, zelo mirna in spodobna družina. Žena je dolga in suha in gleda neprestano v tla; mož je debel in smejlajoč, a pipo v ustih in mežikajoči očmi. Njih otroci se ne znajo igrati, v kotu sede in se ne zganejo.

Le eden je izjema. Petnajstletni sin, ki so mu dali ime Lipe in ne miruje nič in dan. Sosedstvo ne ve, po kom se je vrgel. Oče pravi, da je podoben materi, mati trdi, da je očetov. To pa le takrat, kadar sta nejevoljna drug na drugega. Sicer vesta, da lažeta.

Deček se ne meni za nič razen za svojo razposajenost, ki se javlja v vseh možganih oblikah. Zdi se, kakor da hoče nenormalno mirnost vse ostale družine po njem izbruhati na dan.

Ni prav, da sem se lotil najprej njegovega opisa. Karmeli je namreč že pet in trideset let in se ji mudi vse huje. Ne za opis, ampak za žene. Njenega telesa vam ne slikam, ker nima oblik, njenega hrepenenja po možu ne morem prežreti, ker se javlja že v blaznih poizkusih, da bi si ohranila lepoto in mladost ter obrnila pozornost nase.

Pozno, šele v pet in tridesetem letu je spoznala, da je nihče ne lovi in mora iti sama na lov.

Prvi sad tega spoznanja je bil oglas v časopisu. Kratek in jedrat, vzet iz starih listov in skrbno izbran.

"Gospodična v najboljših letih se želi spoznati s samostojnim gospodom prikupne vnanjosti, ne več ko 40 let v svrhu ženitve. Le resne ponudbe pod 'Rožni popek št. 4517'."

Karmela je prejela en sam dopis, ki je prišel iz našega mesta in jo je bogato odškodoval za vsa pričakovanja. Besede so bile izbrane, lepe, pismo je dišalo po vijolicah, bilo je rdečkasto, z zlatom obrobljeno. Pisec jo je prosil za njeno sliko.

Poiskala je med svojimi fotografijami tri slike. Eno izpred petnajstih, drugo izpred desetih in tretjo izpred dvajsetih let.

Katero naj pošlje? Srednja pot najboljša pot. Izbrala je sliko iz dobe pred petnajstimi leti, napisala pismo, v katerem je izlila svoje hrepenenje po neznanem moškem, in poslala pošiljko: "Koder ptičke letajo, koder dež prši..."

Odgovor je prišel. Ljubkejši kakor prvič. Njen ženin je koprnel po dnevu, ko jo ugleda. Ker pa je trgovec, naj ne bo huda, če jo vabi, naj ga obišče ona. On ne utegne...

Karmela je oblekla rdečo bluzo, nadela si ves nakit, kar ga je imela, in se pripeljala s prvim vlakom v naše mesto.

Šla je v hotel in je napisala svojemu oboževancu malo rdečkasto pismo, da je prispela in da naj pride zvečer v kavarno. Znamenje: rožni popek.

Ni ga bilo... Dve uri ga je čakala; nato je šla v hotel, vrgla se na posteljo in jokala. Nato je poiskala njegov naslov, poklicala kočijo in se peljala naravnost na njegovo stanovanje...

Debelušni gospod Otava jo je sprejel v svojem salonu. Karmela mu je pokazala pisma in ga je prosila za pojasnilo.

Ta je bil v veliki zadregi. "Nerodna zadeva," je dejal. "Moj sin vedno uganja take neumnosti..."

"Sin?" je dejala s sladkajočim glasom Karmela. "Torej za vašega sina gre?"

"Eh — seveda... Odpustiti mu morate... Tako mlad je še."

"Mlad? To nič ne de, dragi gospod," je dejala Karmela. "Mladost sili k mladosti!"

Prijazni gospod je zašel še v večjo zadrego. Končno se je odločil in je dejal: "Moj sin je pisal zadnje čase mnogim ženskam, ki so dale ženitbene oglase v časopisje. To ima sitne posledice... Veste, mojemu sinu je šele petnajst let..."

"Tako?" je zajela Karmela. "Torej — paglavci?" In je izgubila namah vse upanje; dvignila se je in odšla z naglimi koraki.

Gospod Otava pa je stopil v sobo k nič hudega ne slutečemu mlademu anubcu.

"Štirinajst dni mi ne pojdeš na ulico, razen v šolo. Si razumel?"

"Kaj sem pa storil?" se je čudil deček.

To pot je bil oče razjarjen. Tak pogled ga je zadel, da je sklonil glavo v mizo in se ni upal več pogledati kvišku. Med njegovimi papirji pa je ležala Karmela podoba izpred petnajstih let, ki je oče ni bil zagledal...

FINE PREKAJENE KLOBASE, ŠUNKE IN ŽELODCE

razpošiljam po vsi Ameriki, ker so naročila vsak dan večja, mi je mogoče ceno nekoliko znižati na mojih izdelkih. Ako še niste poskusili mojih izdelkov, ste v resnici samim sebi nekaj dolžni. Ne odlašajte, ampak pišite takoj še danes. Pošljem vam od 5 funtov naprej po C. O. D., ali pa pošljite denar s naročilom. Poštnino vsak sam plača.

Ceno so slednje: Klobase finega okusa po 34c funt. Šunke in meso brez kosti, soljene po starim receptom in izvrstno posušene, po 34c funt. Želodce po 40c funt. Suha rebeca po 28c funt.

Vsa pisma in naročila pošljite na: JOSEPH LESKOVAR

Meat Dealer and Sausage Mfr. 610 — 14th Street, Racine, Wis.

NA PRODAJ PO NIZKI CENI pet sobna lesena hiša, eno leto stara in je na cementni podlagi. Poletna kuhinja, hrastov lesnotraj. Lota 60x137½ velika. Oglasite se pri lastniku: Fred Bican, 43rd st. & Wenonah Ave. Stickney, Ill. (Adv.)

BOLEČINE

Prilepite si Johnson's Belladonna obliži za hitro in sigurno pomoč.

Bolečina — ki je posledica tega ali onega nenavadnega slučaja — lahko hitro izgine, ako prilepite Johnson's Belladonna obliži na boleče mesto. Obliži lahko kupite v katerikoli prodajalni. Zakaj bi trpeli strašno agonijo, ko lahko dobite uspešno in trajno pomoč s tem, da si prilepite Johnson's Belladonna obliži.

Dobrodejni vplivi Belladonna obliža, pri pomirjanju bolečin, odpravi okorelosti sklepov, pomirjenju razdraženja, zastatosti ter preskrbovanju neprestane gortote, dokler je obliži na bolečem delu, se oficijelno priznani od lekarnarjev po vsem svetu. Pred štiridesetimi leti, sta bila Johnson & Johnson pionirja v izdelovanju najboljših belladonna obližev, in danes so Johnson's Belladonna obliži prvi, kar se tiče prodaje in uporabe po vsem svetu. Čudovite uspehe, katere prinaša, je treba pripisati ustaljeni in najvišji kakovosti. Vsa obliži, ki ga kupite ter ima na sebi Johnson & Johnson ime, imajo v sebi zdravilo v polni moči. Tako zdravilo se hitro vnese v boleče dele, odpravi bolečine ter prinese v kratkem času blagodejno pomoč. Zagotovo vprašajte za Johnson's Belladonna obliži. Po vseh lekarnah. —Adv.

Agitirajte za "Prosveto!"

MATIJA SKENDER

JAVNI NOTAR

na Ameriko in stari kraj

1122 E. Ohio St. Telefon CEDAR 4372 N. S. Pittsburg, Pa.

Izdeluje pooblastila, kupne pogodbe, pobotnice, oporoke in vse druge v notarsko stroko spadajoče spise. Pišite, telefonirajte, ali pridite osebno.

VELIKI VELIKONOČNI IZLET V JUGOSLAVIJO

(mimo Cherbourga) s orjaškim brzoparnikom

BERENGARIA

52.226 ton

Odpluje iz New Yorka

V TOREK 5. APRILA

Pridružite se temu izletu in praznujte velikonoč v krogu vaše družine, v stari domovini. Gosp. S. Vuković, zastopnik Cunard proge, vas bo spremljal do cilja, pazil na vašo prtljago, ter skrbel za udobnost in zabavo. Dobra domača kuhinja in pijača.

Oskrbite si prostor takoj; vprašajte vašega lokalnega zastopnika, ali pa pišite na:

CUNARD LINE

140 N. Dearborn St. Chicago, Ill.

Kampanja za dnevnik

Vsi aktivni člani S. N. P. J. naj gredo na agitacijo! Dnevnik mora imeti preko 10,000 naročnikov še to leto. Agitatorje, ki bodo delavni, čakajo lepe knjižne nagrade.

Kampanja za nove naročnike na dnevnik "Prosveto" se odpre 15. februarja 1927 in se zaključuje 15. novembra 1927.

Vsačdo, ki se naroči na dnevnik "Prosveto" in ki doleže še ni bil naročen, bodisi za pol leta ali za celo leto, ali če stari naročnik pošlje dve ali več naročin NOVIM NAROČNIKOV, je deležen nagrade v knjižni in zalogi Književne Matice S. N. P. J.

Pogoj za nagrado je NOV NAROČNIK in vsakdo mora poslati celo vsoto naročnine brez vsakega odbitka poštne ali provizije upravitelju "Prosvete". V tej kampanji ni dovoljena nobena provizija. Kdor si vzame provizijo, ne dobi nagrade.

Za eno polletno naročnino na dnevnik je pošiljatelj deležen knjige "Jimmie Higgins," ki je vredna \$1.00. Za eno celoletno naročnino je pošiljatelj deležen "Slovensko-angelske slovnice," vredne \$2.00, ali pa drugih knjig iz zaloge Književne Matice v vrednosti \$2.00.

Za dve celoletni naročnini dobi pošiljatelj knjigo "Ameriški Slovenci," vredno \$5.00, ali pa drugih knjig iz zaloge Književne Matice v vrednosti \$5.00.

Bratje in sestre S. N. P. J., kakor tudi drugi rojaki in rojakinje, ki še niste naročeni na dnevnik "Prosveto," sedaj se vam nudi ugodna prilika, da si za majhno vstopno nabavite dober list in poleg tega dobite še dobre knjige ZASTONJ!

Požurite se z naročbo! Pošljite naročnino še danes! Naročnina "Prosvete" za eno leto je \$5.00, za pol leta \$2.50. (Za Chicago in Cicero je \$6.50, za Evropo pa \$8.00.) Člani S. N. P. J. doplačajo \$3.80 za celo leto ali \$1.90 za pol leta, ker člani plačajo pri aneksu \$1.20 na leto za tednik.

Vsa pisma in denar pošljite na naslov: Prosveta, 2657 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

Izlet gospoda Broučka v XV. stoletje

Češki spisatelj Svatopluk Čech — Poslovenil Stanko Svetina.

(Dalje.)

Na polici nad vrati so stale glinaste skledice in lonci in na nekaki skrinji v tretjem oglu raznovrstne lesene, glinaste in cinaste kupe, bokali in buče; četrti kot je zavzemala mogočna peč. Posebno se je razlikovala staročeska kréma od naših po pomanjkanju dušljivega tobakovega dima, brez katerega si sedaj pravo kréma še misliti ne moremo.

Pri eni mizi so sedeli trije možje, pri drugi suh golobrad mladenič v temni, raztrgani obleki z oguljeno, zeleno kapo; za vratom mu je visela umazana mošnja, za širokim pasom je imel vtaknjene nekatere dečice z gosjimi peresi, a na njem privečen nekaj kakor mala, začrtana bela kadilnica, najbrže srednjeveški tinktir. Kdor se spominja opisa ubogega dijaka v staročeski pesmi o podkovi in učencu, spozna v osamelem pivcu njegovega tovariša.

Ko sta naša prijatelja vstopila, jim je prišel nasproti eden izmed mož in je prijazno pozdravil Janka od zvona.

"Pogled sem k poriaškim vratom, če je na tej strani kaj novega," je rekel. "In tu sem se razgovarjal in seznanil s Miroslavom zlatarjem od vas iz Starega mesta in tu v Vackem Bradatim, našim pomočnikom žateškim. Vsi smo postali v tej vročini žejni in spravili smo se skupaj na bokal na dobro voljo v imenu božjem. Nagni moj bokal in prisedi k nam s svojim prijateljem."

"Matina, nazivam Brouček, moj gost iz daljne zemlje toda Čeh in rojen Pražan," je predstavil Domšik svojega tovariša, ki je medtem z globokim oddihom oprezno postavil sulico v kot.

"Dobro došel, Macek!" so pozdravljali možje gospoda Broučka in mu podajali svoje bokale.

On se je sicer malo namrgodil nad tem, več kakor prijateljskim naslovom, vendar ker je bil že vajen srednjeveških neolikanosti, je odpil nekoliko iz čaše in opazil, da je notri neko temnordeče močno vino, posebnega, toda prijetnega okusa.

"Popij!" ga je silil Miroslav zlatar.

Gospod Brouček je bil pošteno žejen in je zato izpraznil brez ugovora močno čašo na dušek.

"Ej, pivec si pa dober," je zaklical Vacek Bradati.

Tu je bila potrpežljivost gospoda Broučka pri kraju. (Vacek Bradati je rekel gospodu Broučku, da je dober "pitel", kar pomeni po našem in po staročesko "pivec", v novočeski pa pomeni to "vrača".)

"No, vrača pa vendarle nisem," je rekel užaljen.

"Kaj pa ti ni prav?" se je začudil Vacek. "Ali se jeziš nad tem, ko sem ti rekel, da si dober pivec? Dodrži pitel — dober bitel! (dober pivec — dober bojevnik) se pravi pri nas v Zateu. In res, ako se znaš biti tako, kakor znaš piti, potem si prišel ravno pravi čas na Češko. Zato ker star pregovor pravi: Pij a smeh ne zapij, mili Macek!"

"Priimek moj je Brouček in krstno ime Matija," je pomenljivo izjavil dosedaj razalječni Novoček in se ni dotaknil čaše, ki jo je Zatečan porinil pred njega.

Sedaj pa se je razjezil tudi Vacek. "Zakaj se odrekaš moji čaši?" je zaklical z iskrenimi očmi. "Ali morda zato, ker sem kmet?"

"Ne, razumita se brata, je miril oba Janko od zvona. "Moj gost je bil mnogo let v tujini. Vacek, in je malo pozabil češki jezik. Ti pa gost

moj, vedi, da pri nas Macek ni pogan. Tako zmenimo vsa krstna imena v navadnem govoru. Ta moj sorodnik Vojter je premožen meščan iz Novega mesta in vsak mu pravi tako Vojta od pava kakor meni Janko od zvona; ta Miroslav se ne zjezi, ako mu rečeš Mirko; iz krstnega imena Vacek se navadno napravi Vacek in iz Matije Macek."

"Kaj nimate priložnosti?" je vprašal gospod Brouček nekoliko pomirjen.

"Imamo, bodisi po očetu, kakor Pavel Petrov, ali po obrti, kakor Miroslav zlatar, ali po hiši kakor Vojta in jaz, ali po kaki lastnosti, kakor ta Vacek Bradati po svoji dolgi bradi ali druga različna imena."

"Ampak pri vas ima potemtakem oče drug priimek kakor sin!"

"Seveda, da ima. Le redkokdaj ostane kak priimek stalno v rodbini. Sedaj pa pij iz Vackovega bokala, a ti, krčmar, prinesi tudi nama kako pijačo!"

"Vino sem dobil! Imam dobro medico."

"Medi —" je izbruhnil ves iz sebe gospod Brouček z izrazom največjega gnusa na obrazu, vstal je na pol in se ozrl po svoji sulici, kakor da bi se pripravil k odhodu.

"Kaj ti moj med ne ugaja?" se je čemeril krčmar. "In vendar si izpil do dna že drugi bokal."

Pokazal je na čašo Vackovo, ki jo je ravno gospod Brouček na poziv svojega tovariša izpraznil.

Gospod Brouček je debelo pogledal. "Tole — tole je medica?"

"I seveda. Kaj ne poznaš medice!" so se čudili in smejali Staročehi.

"Sedaj še le vem, zakaj si se je pri meni tako branil," je rekel Domšik. "Gotovo si mislil, da je to samo nekakšen med, kakoršen se izteka iz satovja. O, medica je izvrstna domača pijača in škoda je, da čimdalje bolj pojema številu njenih prijateljev."

Novočeh je priznal, da si je predstavljaval znamenito, viteško pijačo kakor nekako vrsto sladkega kolomaza, in ji je zato izrekel sedaj najbolj laskavo pohvalo. Njegova navada se je začela sploh boljšati. Po težavni poti s sulico, v tesnih škornjih in po vročini na ulici, je bilo prijetno sedeti v mrčini, hladni krčmi in tudi izpita dva bokala sta prispevala morda k telesni in dušni svežosti.

V mislih pa je vzdihnil: V kako družino si prišel! Ko bi te tako videli tvoji znanci od Wuerfina in od petelina skupaj s tako družbo!

In res, oni znanci bi kaj čudno pogledali na goste staročeske krčme. Tu je sedel oboroženi Domšik, katerega vnanost že poznamo; tu njegov novomeštni sorodnik Vojta od pava, robat hrust, ki je imel razven čelade tudi oklep in poleg meča tudi kratek, železen cep, ki je ležal pred njim na mizi; tu staromeštni zlatar Miroslav, čvrst, nekoliko debel mož pri petdesetih, v podobni obleki kakor Domšik, samo brez čelade, s čudno, obrnjeno čepico, ki jo je snel s polpešaste glave in jo povesil na ogel svojega ščita prislonega za njim k zidu in namesto meča je imel ob boku široko, z zlatom obrobljeno bodalo; tu žateški kmet Vacek Bradati, ne posebno velik, toda širokopleč, s kratkim, šilavim vratom, z ogromnimi rokami in z brado, segajočo mu do pasa, v velikem alamniku, predpotopne podobe, v nekaki dolgi, debeli halji, ki se mu je ovijala okoli kolen in v kosmatih opankih, oborožen le z velikim, z dolgimi žebelji gosto posejanim kijem.

Tej četverolastni detelji se je pridružil sam gospod Brouček v suknjeni čeladi in v plašču, oni umazani, golobradi fant s šolsko vnanostjo pri drugi mizi in končno krčmar, trebušat človek, rdečega obrbitega obraza, v odpetem suknju in v kratkem plašču, z bodalom ob pasu, ki je ravnokar prinesel nova bokala.

(Dalje prihodnjik.)